

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius

Tel. (0 706) 64 715, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lrv.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025-08-

Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija parengė ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13¹, 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – AIEĮ projektas) ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹, 20³ straipsniais įstatymo Nr. XIV-1169 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo Nr. XIV-1169 pakeitimo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektų parengimą paskatinusios priežastys, esamas reguliavimas ir siūlomi pakeitimai išsamiai aptarti Įstatymų projektų aiškinamajame rašte. Trumpai esminiai Įstatymų projektų pakeitimai:

1. siūloma įtvirtinti išimtį ir nustatyti, kad elektros energijos gamintojai, eksploatuojantys elektrines, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 100 kW, neprivalo mokėti atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įmokos (toliau – gamybos įmoka);

2. siūloma nustatyti, kad visi elektros energijos gamintojai, plėtojantys elektrines komerciniais tikslais privalo mokėti gamybos įmoką (elektros energijos gamintojai, kurie leidimus gaminti elektros energiją gavo iki 2023 m. liepos 1 d. po 10 m. nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo, arba nuo Įstatymo Nr. XIV-1169 pakeitimo projekto įsigaliojimo dienos, valstybės skatinami gamintojai, pasibaigus skatinimo laikotarpiui);

3. siūloma nustatyti, kad gamybos įmokos lėšos išmokamos namų ūkiui, kai asmuo ar asmenys gyvena 1,5 km spinduliu aplink elektrinę;

4. siūloma įmokas, kurias mokės elektros energijos gamintojai, plėtojantys elektrines jūrinėje teritorijoje, reglamentuoti gamybos įmokos straipsnyje (Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13¹ straipsnyje) taip išlaikant nuoseklumą ir teisinį vientisumą. Be kita ko, siūloma įtvirtinti, kad gamybos įmokos administravimo sąnaudos kompensuojamos iš gamybos įmokos lėšų, kurios bus surinktos tiek iš elektros energijos gamintojų, plėtojančių elektrines sausumos teritorijoje, tiek ir jūrinėje teritorijoje ir papildomai įtvirtinti kontrolės mechanizmą savivaldybėms, kurios valdys gamybos įmokos lėšas, surinktas iš elektros energijos gamintojų, plėtojančių elektrines jūrinėje teritorijoje.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos¹ 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai pateikiami Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Įstatymų projektai 2025 m. gegužės 26 d. buvo paskelbti viešajam derinimui Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS) ir išsiųsti išvadoms gauti 18 suinteresuotų subjektų.

¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“.

Pastabas dėl Įstatymų projektų (TAIS Nr. 25-9346, Nr. 25-9347, Nr. 25-9348) pateikė VšĮ „Žiedinė ekonomika“, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, AB „Energijos skirstymo operatorius“, Aplinkos projektų valdymo agentūra, Lietuvos vėjo elektrinių asociacija, Lietuvos energetikos agentūra, Lietuvos savivaldybių asociacija. Konkurencijos taryba ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija elektroniniu paštu informavo, kad pastabų neturi. Įstatymų projektai patikslinti pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Pastabos, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertintos derinimo pažymoje. Kiti suinteresuoti subjektai pastabų nepateikė.

Atkreiptinas dėmesys į esminius pasikeitimus po pirmojo viešo derinimo TAIS (platesnius komentarus skaityti aiškinamajame rašte):

1. po pastabų patikslintas Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13¹ straipsnio 2 dalies 2 punktas, aiškiai nurodant, kad gamybos įmokos nemoka asmenys, vykdantys 20¹ straipsnio 8 dalyje nurodytą veiklą (nutolę parkai);

2. patikslinta išimtis gamintojams, kurie neprivalės mokėti gamybos įmokos. Pirmojo derinimo metu buvo siūloma nustatyti išimtį gamintojams, eksploatuojantiems elektrines iki 500 kW leistinos generuoti galios. Šiuo metu keičiama į išimtį gamintojams, eksploatuojantiems elektrines iki 100 kW įrengtosios galios. Taip nebus prarandami beveik 9000 Eur. Tam, kad būtų išvengta problematikos, kurią siekiama išspręsti (neproporcingai mažos sumos gyventojams), nustatomos papildomos sąlygos, nurodytos žemiau (3 ir 4 punktai);

3. nustatoma papildoma išimtis – gamintojai nemokės gamybos įmokos, jeigu mokėtina suma nesieks 100 Eur;

4. nustatoma papildoma sąlyga – tais atvejais, kai surinkta gamybos įmokos lėšų suma nesieks 1000 Eur, visa suma bus skiriama bendruomeninei organizacijai;

5. patikslinama, kad nepaskirstytos gamybos įmokos lėšų sumos gyventojams gali būti priskiriamos bendruomeninėms organizacijoms;

6. nustatoma, kad Įstatymų projektai įsigalioja 2026 m. sausio 1 d., tačiau gamybos įmokos reglamentavimas bus pakartotinai derinamas su Europos Komisija ir bus pristatomi atlikti pakeitimai. Papildomai nustatyta, kad gamintojai, eksploatuojantys elektrines iki 100 kW įrengtosios galios, kurie iki Įstatymų projektų įsigaliojimo dienos privalėjo mokėti gamybos įmoką, po šių Įstatymų projektų įsigaliojimo dienos, 2026 metais renkant gamybos įmokas už 2025 metus, neprivalės mokėti gamybos įmokos.

2025 m. liepos 3 d. Įstatymų projektai buvo paskelbti pakartotiniam derinimui TAIS ir išsiųsti išvadoms gauti 22 suinteresuotiems subjektams.

Pastabas dėl Įstatymų projektų (TAIS Nr. 25-9346(2), 25-9347(2), (25-9348(2)) pateikė Teisingumo ministerija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Aplinkos projektų valdymo agentūra, Lietuvos savivaldybių asociacija, Konkurencijos taryba ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. Įstatymų projektai patikslinti pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus, su Valstybine energetikos reguliavimo taryba, Aplinkos projektų valdymo agentūra ir Konkurencijos taryba pastabos/pasiūlymai buvo suderinti darbo tvarka. Pastabos, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertintos derinimo pažymoje. Kiti suinteresuoti subjektai pastabų nepateikė.

Įstatymų projektai 2025 m. liepos 31 d. (TAIS Nr. 25-9347(3) pateikti Vyriausybei. Įstatymų projektai patikslinti pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus bei suderinti su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe.

Vadovaujantis Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos², įvertinta Įstatymo Nr. XIV-1169 pakeitimo projektu sukeltos administracinės naštos pokytis ūkio subjektams, ir Teisės aktu sukeltų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaita pateikta Ekonomikos ir inovacijų ministerijai ir suderinta darbo tvarka.

Įstatymų projektai tiesiogiai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos patvirtinimo“

Įstatymų projektai notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose neįtvirtinamos naujos sąvokos.

Įstatymų projektai atitinka Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Įstatymų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Tvarios energetikos politikos grupė (grupės vadovas Aurimas Salapėta, tel. 0 602 46 552, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt, tiesioginė rengėja – vyresnioji patarėja Brigita Banuškevičė, tel. 0 656 76 511, el. p. brigita.banuskevica@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. AIEĮ projektas, 4 lapai.
2. AIEĮ projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
3. Įstatymo Nr. XIV-1169 pakeitimo projektas, 1 lapas;
4. Įstatymo Nr. XIV-1169 pakeitimo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas;
5. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 7 lapai.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 13¹ ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20¹, 20², 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13¹, 20³ straipsniais įstatymo Nr. XIV-1169 18 straipsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
7. Derinimo pažyma, 4 lapai.

Laikinais einantis energetikos ministro pareigas

Žygimantas Vaičiūnas